

Infernua zenbakitan: Gaza 50 eguneko gerra isildu ostean

Gazan Israelgo armadak egin duen sarraskia da XXI. mendean delako gerra asimetriko batek harrapatutako populazioari eragiten dizkion kalteen adibide muturrekoa. 50 egunez Gaza kiskali duen guduan arrazoa gerlarietako nork duen galdetzea alferrikakoa da, hain da neurrigabea alde batek eta besteak nozitutako ondorioen konparaketa.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

HAZEM ABU MURAD LEHERTU BAKO bonba israeldar bat desaktibatzen ari zela hil zen bere taldeko dozena erdi gizonekin batean abuztuaren 13an. Gazan lan horretan aditu nagusia zenak kalkulatu zuen ordura arte (su-etena 26an helduko zen) Israelek lurretik, itsasotik eta airetik jaurti zizkietela 18.000-20.000 tona bonba, misil eta artilleria bidez. Ali Abunimah idazleak *The Electronic Intifada* gune ospetsuan alderatu du leherkari kopuru hori Hiroshiman 1945an AEBek jaurtitako bonba atomikoarekin.

Kilotoia da mila tona TNTk eztanda egitean askatzen duten energia kopurua. Hiroshimako bonba atomikoak 16 kilotoi askatu zituen, 16.000 tona TNTk adina. Gazan Israelek 18.000-20.000 tona bota ditu. Horiez gain, Murad artifizieroak kalkulatu zuen 1.000 tona gehiago leherkari dagoela zapartatu gabe Gazako kale, etxe eta bazterretan abandonaturik.

Gazatik, berriz, Israelen kontabilitatean 3.360 jaurtigai bidali zitzairen, suziri eta morteroak gehienak. Ba omen dauzkaten arren, Iranek emanik, 150-200 kilo leherkari daramatenak, Hamasen milizianoek darabiltzaten gehienak 20-50 kiloren bueltan dabilzala diote adituek. Kontuak eginez, azkenerako 4.000 suziri sutu baldin badira, 50na kilo

kontatuz denetara 200 tona lehergai emango lukete: ale batzuk 150 kilo-koak balira ere inolaz ere ez lirake denetara 400 tona baino gehiago.

Ali Abunimah Israelgo prentsak eta armadak berak plazaratutako informazioetan oinarritzen da argudiatzeko 2009ko *Berun Urtua* operazioan lehertu zutena halako bost munizio erre duela israelarren artilleriak bakarrik, 30.000 edo 40.000 artean. Horietako asko 155 milimetroko pepinoak dira; 50 x 50 metroko lur eremua harrapatzen dute eztanda egitean.

Tankeek, berriz, operazio honetan masiboki erabili dituzte *Kalanit* eta *Hatzav* munizioak. Gai dira bai lurra ukitu aurretik lehertzeko airean, edo bai eztanda egiteko hormak zulatu ostean eraikinen barruan. Jaurtigailuok sortu izanagatik Israelen saritu duten Danny Peretzek kazetariei azaldu zien beharrezkoak direla oraingo gerrak asimetrikoak direlako: “Orain borroka ez da tankeak tankeen kontra, zuk gai izan behar duzu jendea erasotzeko eraikin barruetan bezala kanpoan denean, gutxi gora behera joaz gordeta dauden lekuetan”.

Etsaiak “gutxi gora behera gordeta” dauden lekuak kolpatzea bilakatu da XXI. mendeko gerra guztietan taktika nagusietakoa. Zer egingo zaio etsaiak —matxinoak,

Mohammed Asadek eginek *APA images* zerbitzuak hedatutako irudiak erakusten du Gaza iparrean dagoen Beit Hanoun nola zegoen abuztuaren 13an. Egun batzuk lehenago Israelgo armadak jakinarazi zuen bere “lurreko, aireko eta itsasoko indarrek kolpatu zituztela Gazako zerrendako 4.762 gune terrorista”. Luzean 20 kilometro iristen ez den eta zabalean 3-5 kilometro baino gehiago ez duen lur muturrean asko dira 4.762 gune, areago kontutan edukiz artilleriaren lehergaiek 50x50 metroko azalera harrapatzen dutela, airetik jaurtitako tona bateko bonbek 300 metro arte. Puntu horietako bakoitza behin eta berriro eraso zen gainera. Soilik artilleriako bonbatan Gazara 40.000 ale jaurti zirela adierazi dute militar israeldarrek. Aipatu den arren 20 urte beharko dituela lurralde honek bere onera etortzeko, zaila da normalizatzeke eperik markatzea tamaina horretako txikizioaren aurrean.

terroristak...— populazio zibilaren artean gorde baldin badira... Tankeen eta artilleriaren sua bezala, gerra asimetrikoaren taktika berak segitu ditu Israelek airetik Gazako ofentsiban. Shujaiya auzoari bakarrik tona bateko 100 bonba “oparitu” zizkieten, laserrez gidaturik 300 metroko ingurua kaltetzen dutenak.

Suntsiketa programatua

Estrategia militarrek *gerra asimetrikoaren* eredutzat aipatzen dute Israelek Gazan Hamasen kontra daramana. *Wikipediak* dioen gisan, Israelek armada oso indartsua daukan bitartean, erakunde palestinarrek ez daukate eskala horretako tresneria militarrik; ordainetan, taktika asimetrikoak darabiltzate: frankotiratzaileak, mugaz gaineko tiroketak, morterozko erasoak edo bonba-suizidak.

Israelek bere bonbardaketa masiboarekin Gazan erakutsi du zein neurritaraino diren asimetrikoak gerra honen ondorioak ere. Haste-ko, biktimitan.

Israelen: 66 hildako (horietan 6 zibil), 450 zauritu (80 zibil). Gazan: 2.150 inguru hildako (zibilak 1.400-1.600), zaurituak 11.000, preso hartuak 250. Hildako israeldar bakoitzeko 32 gazatar erori dira. Baina asimetria handiagoa da bi herrialdeen populazioari begiratuz gero.

lazioak zabalduak zituen Nazio Batuen laguntza erakundeen eskariz errefuxiatuentzako elikagaiak ekoizteko. Bonbek suntsiturik utzi dute.

Argindar zerbitzua ere suak eraman du. Salaheddin karrikan zegoen zentral elektrikoa, eskualdeko nagusia, deus ez da gaur. Urte betean generadoreekin moldatu beharko dute, herritarrek bezala ospitaleek eta lantokiak.

Nekazaritzan 17.000 hektarea baratze eta soro galdu dituzte baserriarrek. Zeuzkan oilo eta oilasko guztien erdia baino gehiago galdu du eskualdeak. Behitegi ugari ere bai.

Nazio Batuen Erakundeak Gazan garapen programen buru daukan Trond Husby esan du eskualde honen suntsiketa maila okerragoa dela Somaliak, Sierra Leonek, Hego Sudanek edo Ugandak daukatena baino. Zertarako aipatu langabezia, azken guduen aurretik %45ean baldin bazegoen, 700.000 pertsona diru sarrerarik gabeko familietan...

Abuztuaren 26az geroztik ofizialki bakea dagoenez, gazatarrak saiatzen dira bizimodua ateratzen. Nazioarteko laguntzaz gain beraiek saldu edo erosi behar duten oro zorrotz itxitako mugako kontroletatik pasa behar dute. Israeliek zabalik dauzkan bakanak zeharkatzeko baimenak tantaka ematen ditu. Gazak 1.000 kamioi bete material behar luke egunero, ez dira iristen 350 baino gehiago eta ez beti. Treguan ere bakerik ez du ematen indartsuak. ■

Gazan 1.816.000 jende bizi da, milatik bat baino gehiago hil du 50 eguneko guduak. Israeliek 8.146.000 biztanle dauka; Gazaren proportzioa mantenduz gero, ia 9.000 herritar hilko zizkioten.

Erasoengatik beren etxeetatik ihesi joandako errefuxiatuak Israelen 5.000-8.000 izan dira. Gazan abuztuaren 5erako etxeetatik alde eginak ziren 520.000tik gora, azkenerrako herritar guztien herena. 17.000 etxebizitza erabat suntsitu dituzte; beste 37.000 gehiago bertan ezin bizitzeko adina kaltetuta daude. Ehunekotan, Gaza hiriko apartamenduen laurdena eta Beit Hanoun auzokoen hiru laurdenak.

Ondorio ekonomikoaren kalkulua orokorrik ez dugu ikusi. Wikipediak

dio Gazaren kontrako aurreko eraso handiak, 2009ko *Berun Urtua* delakoak, 4.000 milioi dolarreko kalteak ekarri zituela, Gazaren urteko Barne Produktu Gordin osoa bider hiru. 50 egunok ekonomian utzitako zauria handiagoa izan da aditu batzuentzako, aurrekoa halako hiru edo gehiago. Eskualde batek nola gaintitzen du hilabete eta erdian galtzea urteko Barne Produktu Gordina bider bederati?

Gazako fabriken hamarretik bat suntsitu dute Israelgo armadaren bonbek, 360 baino gehiago. Asko txikiak, baina handiak ere bai. Al Awda enpresak 40 urte zeramatzan jakien industrian, opil, izozki eta beste ekoizten 450 langileri emanek enplegua. Berrikitan insta-

ZINKUNEGI OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu, produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com · www.zinkunegioptika.com

